

Дати

УДК 821.161.2
ББК 83.3 (4 Укр) 6

ТАРАС САЛИГА: “ЦЕ Я, ЩО ЙДЕ ДО СЕБЕ...” Тарасу Сализі на ювілей

Є. М. БАРАН

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
кафедра української літератури; Івано-Франківська обласна спілка
письменників України; 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57;
тел. +380 (342) 59-60-74*

У статті йдеться про творчість Тараса Салиги.

Ключові слова: літературна критика, есеї, ювілей, літературознавство.

Колись (се було так давно, що й не віриться, що се було?!), я вже писав матеріал до якогось юнацького ювілею Тараса Юрійовича. Матеріал був надрукований в івано-франківській газеті «Галичина» і називався рядком із його інтерв'ю “Я працював на звичайній людській інтуїції...” (2002, 17 січня). Не пригадую, що там писав, бо газети 10-тирічної давності не знайшов у своєму архіві. Тому говоритиму, гейби вперше, про людину, яку знаю і ще більше про людину, якої не знаю. Однак, знаю його книги. А якщо знаю книги, то знаю – людину. Принаймні, кращу її суть. Бо в книгах письменники завжди намагаються (якщо це справжні письменники) подати кращий портрет свого “я”.

Про Тараса Салигу чув ще на початку 80-х, навчаючись у Львівському університеті. Не знаю, хто про нього згадував і у якому контексті: Іван Дорошенко чи Іван Денисюк... А побачив я його у 1993-му вже у ролі завідувача кафедри української літератури Львівського університету. Гадаю, що тоді Тарасові Юрійовичу було зовсім не легко самостверджуватися у ролі літературознавця і науковця в стінах університету, якого він закінчив чи не 1969 року? Не легко, бо він вже себе ствердив у ролі літературного критика й мав за своїми плечима захищену кандидатську дисертацію про сучасну українську баладу (1977), декілька літературно-критичних книг («Право на себе», 1983; «У глибинах гармонії», 1986; «Микола Вінграновський», 1989), і працював у Львівській політехніці. Працювати у Львівському університеті, який завжди хизувався своєю історією, своїми традиціями і своїм викладацьким ... консерватизмом,

було і є справою не легкою. Особливо, для таких бунтівливих натур, як Тарас Салига, сливе героїчною...

Тарас Салига народився на саме Різдво 1942 року у селі Викторів на Станіславщині. Був сьомою дитиною у сім'ї. Із восьми дітей вижило шестеро. Найстарший брат Славко загинув 1948 року в УПА. Як вдалося дитині простих селян *“вибитися в люди”*, знає тільки сам Тарас Юрійович. Але відзначало його завжди бажання пошуку своєї правди. Ось і в книзі, яку він подарував авторові сих рядків, є такий підпис: *“Дорогий Євгене! Це я, що йде до тебе. Довго йду. А чи прийду (...)”* і дата 15 листопада 2001 р.

Село Викторів помітне на літературній мапі України. Маємо із цього села вже трьох літераторів, які ствердили свій професійний статус: Степан Пушик, Тарас Салига, Ярослав Ткачівський. Знаючи всіх трьох літераторів, віддаючи належне кожному з них, найбільше симпатизую Тарасові Сализі. Можливо, тому що сам обрав той самий невдячний фах – літературного критика. А ще тому, що Тарас Салига є людиною вибуховою, контрастною, але фаховою, чесною і порядною.

У 90-х роках ми не раз, випадково зустрічаючись, вдавалися до їдких піджартувань. Власне, починав Тарас Юрійович, а я відповідав. Можливо, мені треба було промовчати або зупинитися. Не виходило. Аж вже в 2000-х ми якось знову почали жартувати і зрозуміли, що з нас тих жартів досить...

У 90-х роках Тарас Салига видав ще декілька книг, які ствердили за ним реноме авторитетного літературознавця-дослідника і небайдужого критика літературного процесу: *«Продовження»*, 1991 (премія ім. Олександра Білецького за 1992 рік), *«Високе світло»*, 1994 (книга стала основою його докторської дисертації *“Стильова диференціація в західноукраїнському та українському еміграційному поетичному процесі міжвоєнного періоду (1914-1941 рр.)”*), *«Імператив»*, 1997. Початок III тисячоліття став ще активнішим, хоча Тарасові Сализі вже, здається, можна було спочивати на лаврах: *«Відлитий у строфи час»*, 2001; *«Вокатив»*, 2002; *«Вогнем пречистим»*, 2004; *«Петро Скунець: Всесвіт, гори і він»*, 2007; *«Франко-каменярь»*, *«Розкуймося, братаймося»*, *«Воздвиження храму»* (всі 2009); *“Екслібриси Евтерпи”*, 2010... А ще упорядкування антологій: *“Стрілецька Голгофа”*, 1992; *“Слово Благовісту”*, 1999; творів Р.Купчинського (1991), Є.Маланюка (1992), Г.Лужницького (1994); Б.Кравціва (1994); М.Осадчого (1996). А ще ініціатор авторської серії *“Розсіпані перли”*, в якій уже вийшли твори Вадима Лесича, Михайла Дяченка (Марка Боеслава), Василя Хмелюка...

Словом, зроблено багато і ще робиться. Варто лише глянути на сторінки *«Літературної України»*, де Тарас Салига друкується чи не щомісяця. Найулюбленішим поетом Тараса Салиги (як він сам каже: *“мій поет”*) є Микола Вінграновський. Про цього поета Тарас Юрійович не втомлюється писати; він брав участь у виданні трьохтомного видання творів Миколи Вінграновського, чергового львівського універсального однотомника... Так думаю, що Тарас Салига продовжує писати свою

вічну книгу про геніального українського поета. І се буде той варіант, коли наступні дослідники творчості Миколи Вінграновського вже не зможуть обійти слово Тараса Салиги...

Я би міг ще говорити про Тараса Юрійовича, адже він довгі роки був деканом філологічного факультету Львівського університету, керує кафедрою української літератури ім. Михайла Возняка і, як кожна справжня творча особистість, має своїх симпатиків і опонентів. Але Тарас Юрійович завжди в праці. Він світлоодержимий літературою, яку розглядає крізь призму національного світовираження і світобуття.

Він був, є і залишається українським літератором, невтомним дослідником української літератури, який висвічує її любов'ю власного серця. Це той героїчний чин, який дозволяє мені говорити про Тараса Юрійовича з повагою, глибоким пошанівком і майже учнівською вдячністю...

**TARAS SALYGA: "IT'S ME, WHO GOES TO ITSELF..."
TO TARAS SALYGA ON AN ANNIVERSARY**

Ye. M. BARAN

PreCarpathians National University by Vasyl Stefanyk; department of Ukrainian literature; Ivano-Francovsk Regional Union of Writers of Ukraine; 76000, Ivano-Frankiv's'k, Shevchenko st., 57; ph. +380 (342) 59-60-74

Article is devoted to creation of Taras Salyga.

Key words: *literary criticism, essay, anniversary, literary criticism.*